

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Giriş

Ölçme ve değerlendirmenin; a) Öğrencilerin eğitim programında belirtilen kazanımları ne düzeyde edindiklerini belirleme, b) Öğrencilerin öğrenme gücüğü çektikleri konuları ve ön koşul olan düzeyi sağlayıp sağlayamadıklarına ilişkin bilgi verme, c) Öğrencilerin öğrenme ilgilerini ve ihtiyaçlarını belirleme, ç) Velilere, öğrencinin gelişimi ile ilgili bilgi verme, d) Öğretmenin ve öğrencilerin kullandıkları yöntem ve tekniklerin etkinliği konusunda bilgi sağlama e) Eğitim programının aksayan ve eksik kalan yönlerinin belirlenmesine yönelik bilgi sağlamak gibi çok önemli amaçları vardır.

Sağlıklı kararlar vermenin ön koşulu, güvenilir ve geçerli ölçmeler yapmaktır. Bu sebeple öğrenme/öğretme süreçlerinin özelliklerine paralel ölçme ve değerlendirme süreçleri planlanmalıdır. Ölçmeler, ölçülen özelliğin doğasına uygun olmalıdır. Dinleme, sözlü ve yazılı anlatım, konuşma, okuma becerileri ancak bu etkinliklerin doğasına uygun ölçmeler yapıldığında sağlıklı olarak ölçülebilir. Dolayısıyla da ölçülmek istenen bu özelliklere ilişkin sağlıklı değerlendirmeler yapılabilir. Bu tür özelliklerin, sadece testlerle ölçülmesi yeterli değildir. Üründen daha çok sürecin değerlendirilmesine dayanan farklı ölçme yaklaşımlarının getirdiği ölçme tekniklerinin (gözlem formları, tutum ölçekleri, performans görevleri, dereceli puanlama anahtarları, projeler, öğrenci ürün dosyası vb.) de kullanılması bu özelliklerin ölçülmesi için gereklidir.

Öğrencilerin öğrenmelerinin izlenmesi, başarılarının belirlenmesi ve becerilerinin ölçülmesi için gözlem formları, öğrencinin kendisini değerlendirme formları, görüşmeler, dereceleme formları, öğrenci ürün dosyası ve sonuç değerlendirme olarak testlerin kullanılması, öğrenciler hakkında önemli bilgilerin toplanmasını sağlayacaktır.

Öğrencilerin öğrenme sürecindeki gelişimlerini ve bu süreç sonundaki başarılarını belirlemek amacıyla gözlem formları, dereceleme ölçekleri, öğrenci ürün dosyası, tutum ölçeği ve sonuç değerlendirme metotları kullanılacaktır. Ayrıca öğrencilerin öğrenme sürecinde kendileriyle ilgili gelişimlerini görebilmeleri için kendini değerlendirme formları, ürün dosyası, performans görevleri, dereceli puanlama anahtarları kullanılacaktır. Öğretmen, bu ölçme araçlarından elde ettiği bilgiyi, öğrenmelerini izleme ve buna ilişkin olarak eksikleri giderme amacıyla kullanmalıdır.

Kendini Değerlendirme Ölçekleri

Kendini değerlendirme formları ile öğrencilerin kendi gelişimini izlemeleri, yeteneklerini keşfetmeleri, zayıf ve güçlü yönlerini tanımları, değerlendirme ölçütlerinden haberdar olmaları, böylece beklentileri bilmeleri, çalışmalarında motivasyonlarının artması ve kendine ilişkin değerlendirme yapma yeteneğini geliştirmeleri amaçlanmıştır.

Bu amaçla, öğrencinin kendisinde gözlemesi beklenen ölçütler formda maddeler hâlinde verilmiştir. Öğrenciler, kendini değerlendirme formlarını doldururken kendisinde gözlenmesi beklenen bu ölçütlerden kendine uygun olan dereceyi işaretleme yoluyla dolduracaktır. Bu formlar, Öğrenci Çalışma Kitabında her temaya özgü hazırlanmış ve tema sonlarında verilmiştir. Öğrencilerin kendini değerlendirmesi sırasında öğretmen, yardımcı olmalıdır. Öğretmenin de kendisini değerlendirmesine yönelik olarak hazırlanan Öğretmen Kendini Değerlendirme Formu (Ek-10) da verilmiştir. Öğretmen bu formdan yararlanarak kendi formlarını hazırlayacaktır.

Öğrenci Gözlem Ölçekleri

Öğrencinin, başka yolla elde edilmesi çok zor olan konularda doğru bilgileri, becerileri edinip edinmediğini gözlemek ve bu gözlemleri kayıt altında tutmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu formlardaki ölçütler öğrencilerin kendilerini değerlendirmek amacıyla kullandıkları Kendini Değerlendirme Formu'ndaki ölçütlerle uyumludur. Bu uyumun korunmasındaki amaç öğrencinin kendini değerlendirmeyle öğretmenin öğrenciyi değerlendirmesi arasındaki tutarlılığı sağlamaktır.

Öğretmen gözlem formlarını kullanırken;

- Her öğrenciyi farklı durumlarda birkaç kez gözlemeli,
- Bütün öğrenciler için aynı ölçütleri kullanmalı,
- Farklı alanları farklı zamanlarda gözlemeli,
- Gözlemlerini o an kaydetmelidir.

Bu formlar her temaya özgü hazırlanmıştır ve Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda, Ek-1, Ek-2, Ek-3, Ek-4, Ek-5, Ek-6'da verilmiştir.

Performans Görevleri

Performansa dayalı durum belirleme; bilgi ve becerilerini, zekâya dayalı alışkanlıklarını uygulayabilecekleri; durumlara ve yaşantılara ilişkin anlayışlarını, yaklaşımlarını gösterebilecekleri durumları yansıtmayı amaçlar. Performansa dayalı durum belirlemenin iki bölümü vardır. Bunlardan biri Performans Görevleri, diğeri de Dereceli Puanlama Anahtarıdır. Performans görevleri öğrencinin kritik düşünme becerilerini kullanmalarını sağlayacak türde yapılandırılmış sorulardır. Dereceli Puanlama Anahtarı ise gözlemlerimizi, puanlanmış kategoriler halinde kaydetmemizi sağlayan bir çeşit araçtır.

Performans Görevleri ve bu görevlere ilişkin Dereceli Puanlama Anahtarları Çalışma Kitabı'nda 5 ve 6. temanın sonunda verilmiştir.

Dereceli Puanlama Anahtarları

Dereceleme formları, öğrencilerin yaptıkları çalışmalarla veya gösterdikleri performansla ilgili bir kalite tanımıdır. Öğretmenlere puanlama kolaylıkları, öğrencilere ve velilere çalışmaları değerlendirmede ölçütler sağlar. Öğretmenin genel izlenimine göre verdiği puanlardan daha güvenilirdir.

Dereceli Puanlama Anahtarları, çalışmaların veya performansın taşıdığı niteliklerin ölçekte hangi derecenin özelliğini gösterdiğine göre bir derece tayin edilmesi şeklinde kullanılır. Değerlendirilen çalışma, dereceli puanlama anahtarında hangi derecenin özelliklerini taşıyorsa o puanı alır.

Öğretmenler, kendilerinin belirleyeceği standartlara göre kendi formlarını geliştirmelidir. Hazırlanan formlar bazı ölçütlerin çıkarılması veya eklenmesi şeklinde hazırlanabilir.

Tutum Ölçeği

Öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin duygu, düşünce ve davranışlarını belirleyen tutumlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin tutumlarını belirlemek amacıyla öğretim yılının başında ve tutumlarındaki değişimi görmek amacıyla öğretim yılının sonunda kullanılmaktadır. Bu form Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda Ek-7'de verilmiştir.

Likert tipi bir ölçme aracı olan ölçek 8 olumlu ve 8 olumsuz olmak üzere toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler “Kesinlikle katılıyorum” 5, “Katılıyorum” 4, “Kararsızım” 3, “Katılmıyorum” 2, “Kesinlikle katılmıyorum” 1 olarak puanlanmıştır. Olumsuz maddelerde puanlama ters yönde yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 16'dır. Ölçekten elde edilen en yüksek puan en olumlu tutumların, en düşük puan ise en olumsuz tutumların göstergesidir. Ölçekteki maddelerin “kararsızım” seçeneği işaretlenerek elde edilebilecek en yüksek toplam olan 48'de yönü belli olmayan nötr tutumların göstergesidir. Bu tutum ölçeği ile elde edilebilecek puanlar ve bu puanların göstergesi olan tutum düzeyleri aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

TUTUM DÜZEYLERİ		
Olumsuz		Olumlu
16 puan	48 puan	80 puan
En olumsuz puan	Nötr Puan	En olumlu puan

Şemadan da anlaşılacağı gibi, 48'in üzerindeki puanlar olumlu tutumlara, 48'in altındaki puanlar da olumsuz tutumlara dönüktür. Bir başka ifadeyle, bu ölçek ile elde edilen 48'in üzerindeki puanlar Türkçe dersine yönelik olumlu tutumların, 48'in altındaki puanlar da olumsuz tutumların göstergesidir.

Öğrenci Ürün Dosyası

Öğrenci Ürün Dosyası, öğrencilerin çabalarını, gelişimini ve başarısını yansıtan çalışmaların değerlendirme amacıyla toplanmasıdır. Öğrencilerin öğrenme süreci içerisinde harcadığı çabanın, nasıl bir gelişme gösterdiğinin belge ve bilgilerini gösterir. Bu dosyaya öğrencinin yaptığı tüm çalışmalar konmaz. Öğrencinin zaman içerisindeki gelişiminin kanıtı olabilecek nitelikte daha az sayıda çalışmanın bulunması değerlendirmeyi kolaylaştıracaktır.

Öğrenci Ürün Dosyası'nda bulundurulabilecek çalışmalar, aşağıdakilerin bir kısmını veya hepsini içerebilir:

- Öğrencilerin yazılı ödevleri
- Araştırma ödevleri
- Yapılan görsel sunular
- Konuşma kasetleri
- Grup çalışmaları
- Fotoğraf ve resimler
- Öğrenci günlükleri
- Öğrenci kendini değerlendirme formları

- Öğrenci gözlem formları
- Öğrencilerin seçtiği çalışmalar
- Öğretmen ve velinin seçtiği çalışmalar
- Süreçteki gelişmeyi gösteren yazılı kayıtlar
- Etkinlik raporları
- İzleme sınavı kağıtları
- Yazılan mektuplar
- Öğretmen anekdotları

Öğrenci ürün dosyasının içeriğini belirlemeyi sadece öğrencilere bırakmak öğrencileri çaresiz bırakabilir. Bu sebeple öğretmen, seçme-ye rehberlik etmeli ve öğrencileri yönlendirmelidir. Öğrencilere seçme stratejileri önerebilir. Aşağıda örnek seçme stratejileri verilmiştir.

- Öğrencinin, en iyi yaptığını düşündüğü çalışma
- Öğrencinin, en son öğrenmelerini içeren çalışmalar
- Öğrencinin, en beğendiği iki çalışma
- Öğrencinin, tekrar yapmayı istediği iki çalışma
- Öğretmen, öğrenci ve veli tarafından seçilen çalışmalar

Öğrencilerin, Ürün Dosyası'na koymak üzere seçtikleri ürünleri, neden seçtiklerini, seçtikleri ürünleri yaparken ya da hazırlarken neler öğrendiklerini, seçtikleri çalışmayı tekrar yapacak olsalar nasıl yapacaklarını açıklamaları amacıyla seçtikleri her ürün için, bu tür soruları kapsayan Ürün Dosyası Değerlendirme Formu'nu doldurmaları gerekmektedir. Ayrıca, yine Ürün Dosyalarına seçtikleri ürünler için dosyanın başına içindekiler sayfası hazırlamalıdır.

Ürün Dosyası bir öğretim yılı içerisinde belli aralıklarla değerlendirme amacıyla hazırlanan Dereceli Puanlama Anahtarı'ndaki ölçütler doğrultusunda gözden geçirilir ve öğretim yılı sonunda da Ürün Dosyası Dereceli Puanlama Anahtarı ile değerlendirilir. Ürün Dosyası Dereceli Puanlama Anahtarı, öğrencinin kendini gözlemlemesi için Çalışma Kitabı'nda Ek-1 de, öğretmenin öğrenciyi değerlendirmesi amacıyla Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda Ek-8'de verilmiştir. Ayrıca Öğrenci Ürün Dosyası, İçindekiler sayfası örneği Çalışma Kitabı'nda Ek-2'de, Öğrenci Ürün Değerlendirme Formu da Ek-3'te verilmiştir.

Araştırma (Proje) Dereceli Puanlama Anahtarı

Öğrencilerden bilgi edinmek amacıyla belirlenen konuları araştırmaları ya da bu konularda proje hazırlamaları istenir. Öğrencilerin, belirlenen konudaki bilgilere ulaşmaktan, bu bilgilerden bir sonuca varmaya kadar devam eden araştırma (proje) sürecini öğrenmeleri önemli bir beceridir. Öğrencilerin bu becerilerini değerlendirmek amacıyla Araştırma (Proje) Dereceli Puanlama Anahtarı Öğretmen Kılavuzu Kitabında Ek-9'da verilmiştir. Öğrencilerin araştırmalarına (projelerine) ilişkin kendilerini değerlendirmeleri amacıyla da Çalışma Kitabı Ek-4'te verilmiştir.

Değerlendirme Soruları

Öğrencilerin öğrenmelerini yoklamak amacıyla hazırlanmış farklı tiplerdeki sorulardır. Bu sorular öğrencilerin kazanmalarını beklediğimiz kazanımları yoklamak için hazırlanmıştır. Değerlendirme soruları Çalışma Kitabı'nda her temanın sonunda verilmiştir.

Değerlendirme Etkinlikleri

Metin işleme sürecinin sonunda Ölçme ve Değerlendirme bölümünde, o bölümde kazandırılmaya çalışılan kazanımlara yönelik değerlendirme etkinlikleri verilmiştir. Ayrıca tema sonunda bulunan Tema Sonu Değerlendirme bölümünde, öğrenilenleri pekiştirmek amacıyla birtakım etkinlikler yapılmıştır. Bu etkinlikler, dönüşümlü olarak her metnin sonuna yerleştirilmiştir. Bu etkinlikler, ilk kullanıldığı yerde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Her Cevaba Bir Soru Etkinliği

Öğrencilerden, işlenen metinden, öğrenilen herhangi bir bilgiyi kartlara yazmalarını isteyiniz.

Yazılan kartları arkadaşlarına vermelerini ve kartı alan öğrencinin aldığı kartta yazılı olan bilgilerle ilgili soru hazırlamalarını isteyiniz.

Örnek

A öğrencisi: Atatürk 1881 yılında doğdu.

B öğrencisi: Atatürk ne zaman doğdu?

Uygulamaya bu şekilde devam edilebilir.

Bilen Biri

Öğrencilerden bildikleri zıt anlamlı kelimeleri kâğıtlara yazmalarını isteyiniz. Yazdıkları bu kâğıtları katladıktan sonra öğretmen masasına bırakmalarını söyleyiniz. Sırayla her öğrencinin masadan bir kâğıt almasını ve kâğıtta yazılı olan kelimenin zıt anlamlısını “Bilen biri var mı?” diye sormasını, bu sorunun sınıftaki öğrenciler tarafından cevaplanmasını sağlayınız. Zıt anlamlılarını öğrendikleri kelimelerle cümleler kurmalarını isteyiniz.

Sorular ve Cevaplar

Öğrencilerden, işledikleri konuyla ilgili cevaplarıyla birlikte birer soru hazırlamalarını ve ayrı ayrı kartlara yazmalarını isteyiniz. Kartları “cevaplar” ve “sorular” olmak üzere iki deste hâlinde toplayınız.

- Cevapları tahtaya asınız.
- Soru kartlarını öğrencilere dağıtınız.
- Sınıfı iki gruba ayırınız.
- Her gruptan birer öğrencinin ellerindeki sorunun cevabını tahtadaki kartlardan bulmalarını isteyiniz.

Sorularla Tombala

Öğrencilerden, işledikleri konuyla ilgili soru hazırlamalarını isteyiniz.

Öğrencilerin hazırladığı soruları tahtaya yazınız.

Öğrencilerden, kâğıtlarını dokuz eşit kareye bölmelerini isteyiniz.

Öğrencilere, tahtadaki altı soruyu seçerek cevaplamalarını ve karelerin içine yazmalarını söyleyiniz.

Soruları karışık olarak okuyacağınızı, okunan sorunun cevabını yazanların o karenin üzerine çarpı işareti koymaları gerektiğini söyleyiniz.

Üç sorunun cevabı yatay, dikey ve çapraz olarak yan yana gelince oyunu kazanacaklarını belirtiniz.

Ne Biliyordum? Ne Öğrendim?

Tahtayı iki sütuna ayırınız.

Sütunlardan birine “Ne biliyordum?”, diğerine “Ne öğrendim?” ifadelerini yazınız.

Metni, öğrencilere okumadan önce “Ne biliyordunuz?” sorusunu sorunuz. Öğrencilerin cevaplarını tahtaya yazınız.

Aynı şekilde öğrencilere “Ne öğrendiniz?” sorusunu sorunuz. Öğrencilerin cevaplarını tahtaya yazınız.

Öğrencilerden, metni okumadan önceki ve metni okuduktan sonraki bilgilerini karşılaştırmalarını isteyiniz.

Kartlardaki Sorular

Öğrencileri ikişerli gruplara ayırınız.

“A” öğrencisinden, işlenen konuyla ilgili soru yazmasını, “B” öğrencisinden yazılan soruyu ayrı kartlara cevaplamasını isteyiniz.

İkişerli üç grubu birleştirerek altı kişilik yeni bir grup oluşturunuz.

Sorularla cevapları karıştırarak sıranın üzerine arkası dönük dizmelerini isteyiniz.

Sırayla kartları seçmelerini ve sorularla cevapları eşleştirmelerini isteyiniz.

1. TEMA SONU ÖĞRENCİ GÖZLEM ÖLÇEĞİ

Ek-1

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Aşağıda, tema sonunda öğrencilerden kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve davranışlar verilmiştir. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerinden hangisi öğrencilerin düzeyini karşılıyorsa “X” ile işaretleyiniz. Bu ölçeği her öğrenci için ayrı ayrı dolduracaksınız.

		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinler.			
2.	Başkalarını rahatsız etmeden dinler/izler.			
3.	Dinlenenle ilgili soru sormak, görüş bildirmek için uygun zamanda söz alır.			
4.	Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin sorular oluşturur.			
5.	İpuçlarından hareketle dinlediklerine/izlediklerine yönelik tahminlerde bulunur.			
6.	Dinlediklerinin/izlediklerinin başlığı/adı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.			
7.	Dinlediği/izlediği kişi, konu ya da metnin yazarı/şairi hakkında bilgi edinir.			
8.	Tekerleme, sayısmaca, bilmece ve yanıltmacaları ezberler/kullanır.			
9.	Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler.			
10.	Dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle yeni öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.			
11.	Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.			
12.	Metindeki anahtar kelimeleri belirler.			
13.	Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.			
14.	Metne ilişkin sorulara cevap verir.			
15.	Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.			
16.	Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.			
17.	Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklar.			
18.	Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.			
19.	Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.			
20.	Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.			
21.	Yazım ve noktalama kurallarına uyar.			
22.	Yazısına konunun ve türün özelliğine uygun bir giriş yapar.			

2. TEMA SONU ÖĞRENCİ GÖZLEM ÖLÇEĞİ

Ek-2

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Aşağıda, tema sonunda öğrencilerden kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve davranışlar verilmiştir. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerinden hangisi öğrencilerin düzeyini karşılıyorsa “X” ile işaretleyiniz. Bu ölçeği her öğrenci için ayrı ayrı dolduracaksınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
1. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki anahtar kelimeleri fark eder.			
2. Dinlediklerinde/izlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini belirler.			
3. Dinlediklerini/izlediklerini kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.			
4. Dinlediği/izlediği metne farklı başlıklar bulur.			
5. Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.			
6. Dinlediklerini/izlediklerini kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.			
7. Anlamadıklarını ve merak ettiklerini sorar.			
8. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.			
9. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.			
10. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.			
11. Okuduklarındaki örtülü anlamları bulur.			
12. Metne ilişkin sorular oluşturur.			
13. Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.			
14. Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.			
15. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.			
16. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.			
17. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.			
18. Yazma konusu hakkında araştırma yapar.			
19. Yazısını bir ana fikir etrafında planlar.			
20. Yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler.			
21. Konunun özelliğine uygun düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.			
22. Düşünce yazıları yazar.			
23. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.			
24. Okul dergisi ve gazetesi için yazılar hazırlar.			

3. TEMA SONU ÖĞRENCİ GÖZLEM ÖLÇEĞİ

Ek-3

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Aşağıda, tema sonunda öğrencilerden kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve davranışlar verilmiştir. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerinden hangisi öğrencilerin düzeyini karşılıyorsa “X” ile işaretleyiniz. Bu ölçeği her öğrenci için ayrı ayrı dolduracaksınız.

		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.			
2.	Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.			
3.	Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin sorulara cevap verir.			
4.	Dinlediklerinde/izlediklerinde yer alan öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.			
5.	Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.			
6.	Dinlediklerini/izlediklerini dil ve anlatım yönünden değerlendirir.			
7.	Dinlediklerini/izlediklerini içerik yönünden değerlendirir.			
8.	Dinlediği/izlediği kişiyi sesini ve beden dilini etkili kullanma yönünden değerlendirir.			
9.	Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.			
10.	Çok yönlü iletişim araçlarındaki yayınlardan ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olanlarını takip eder.			
11.	Konuşmasında amaç-sonuç ilişkileri kurar.			
12.	Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.			
13.	Sesini ve beden dilini etkili kullanır.			
14.	Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.			
15.	Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.			
16.	Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.			
17.	Kalıplaşmış cümle yapılarının kuruluş ve kullanım özelliklerini kavrar.			
18.	Metnin planını kavrar.			
19.	Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur.			
20.	Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.			
21.	Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.			
22.	Şiir yazar.			
23.	İlgi alanına göre yazar.			
24.	Şiir defteri tutar.			
25.	Yazma yarışmalarına katılır.			

4. TEMA SONU ÖĞRENCİ GÖZLEM ÖLÇEĞİ

Ek-4

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Aşağıda, tema sonunda öğrencilerden kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve davranışlar verilmiştir. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerinden hangisi öğrencilerin düzeyini karşılıyorsa “X” ile işaretleyiniz. Bu ölçeği her öğrenci için ayrı ayrı dolduracaksınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
1. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu belirler.			
2. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.			
3. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.			
4. Dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.			
5. Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.			
6. Ana fikri yardımcı fikirlerle destekler.			
7. Konuşmasını içerik yönünden değerlendirir.			
8. Konuşmasını dil ve anlatım yönünden değerlendirir.			
9. Konuşmasını sunum tekniği yönünden değerlendirir.			
10. Konuşmasını sesini ve beden dilini kullanma yönünden değerlendirir.			
11. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder.			
12. Kelimeleri doğru telaffuz eder.			
13. Sözün ezgisine dikkat ederek okur.			
14. Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.			
15. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.			
16. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.			
17. Okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.			
18. Metnin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.			
19. Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır.			
20. Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.			
21. Dipnot, kaynakça, özet, içindekiler vb. kısımları uygun şekilde düzenler.			
22. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.			
23. Yazdıklarını yazım ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.			
24. Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır.			

5. TEMA SONU ÖĞRENCİ GÖZLEM ÖLÇEĞİ

Ek-5

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Aşağıda, tema sonunda öğrencilerden kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve davranışlar verilmiştir. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerinden hangisi öğrencilerin düzeyini karşılıyorsa “X” ile işaretleyiniz. Bu ölçeği her öğrenci için ayrı ayrı dolduracaksınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
1. Dinlediklerinde/izlediklerinde amaç-sonuç ilişkilerini belirler.			
2. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki örtülü anlamları bulur.			
3. Dinlediklerinin/izlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.			
4. Görsel/işitsel unsurlarla dinledikleri/izledikleri arasında ilgi kurar.			
5. Sorunlarına konuşarak çözüm arar.			
6. Akıcı biçimde okur.			
7. Okuduklarını kendi cümleleriyle, kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.			
8. Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.			
9. Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.			
10. Okuma planı yapar.			
11. Farklı türlerde metinler okur.			
12. Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturur.			
13. Kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitap evlerinden faydalanır.			
14. Okudukları ile ilgili duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.			
15. Şiir ezberler, şiir dinletileri düzenler, ezberlediği şiirleri uygun ortamlarda okur.			
16. Ailesi ile okuma saatleri düzenler.			
17. Beğendiği kısa yazıları ezberler.			
18. Elektronik ortamdaki yazışmalarda biçim ile ilgili kurallara uyar.			
19. Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.			
20. Olay yazıları yazar.			
21. Bildirme yazıları yazar.			
22. Günlük tutar.			

6. TEMA SONU ÖĞRENCİ GÖZLEM ÖLÇEĞİ

Ek-6

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Aşağıda, tema sonunda öğrencilerden kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve davranışlar verilmiştir. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” ifadelerinden hangisi öğrencilerin düzeyini karşılıyorsa “X” ile işaretleyiniz. Bu ölçeği her öğrenci için ayrı ayrı dolduracaksınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
1. Dinleme/izleme yöntem ve tekniklerini kullanır.			
2. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.			
3. Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin karşılaştırmalar yapar.			
4. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.			
5. Dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle yeni öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.			
6. Yaşına ve seviyesine uygun sanat ve bilim etkinliklerine dinleyici/izleyici olarak katılır.			
7. Şiir, hikâye, masal dinletilerine katılır.			
8. Kaset, CD, film vb. kaynaklardan kişisel arşiv oluşturur.			
9. Konunun özelliğine uygun düşüncüyü geliştirme yollarını kullanır.			
10. Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.			
11. Konuşma yöntem ve tekniklerini kullanır.			
12. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.			
13. Metnin konusunu belirler.			
14. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.			
15. Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.			
16. Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.			
17. Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir.			
18. Metni içerik yönünden değerlendirir.			
19. Süreli yayınları takip eder.			
20. Yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar.			
21. Tekrara düşmeden yazar.			
22. Yazdıklarını biçim ve içerik yönünden değerlendirir.			
23. Yazdıklarını dil ve anlatım yönünden değerlendirir.			
24. Beğendiği sözleri, metinleri ve şiirleri derler.			
25. Yazdıklarından arşiv oluşturur.			

TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Ek-7

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Sevgili öğrenciler, bu ölçek, sizin Türkçe dersine yönelik duygu ve düşüncelerinizi öğrenmek için hazırlanmıştır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra kendi duygu ve düşüncelerinize en uygun olan seçeneği (X) işareti koyarak belirtiniz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

Madde Nu.		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Türkçe dersi eğlencelidir.					
2.	Türkçe, sevdiğim dersler arasında yer almaz.					
3.	Türkçe dersi gereksiz bir derstir.					
4.	Türkçe dersinde zaman geçmek bilmez.					
5.	Türkçe dersine ayrılan saatlerin daha fazla olmasını isterim.					
6.	Ders dışında Türkçe ile ilgili çalışmalar yapmak istemem.					
7.	Türkçe ile ilgili konuları tartışmaktan hoşlanmam.					
8.	Dil bilgisi gerektiren konularda kendimi başarısız hissederim.					
9.	Türkçe önemlidir.					
10.	Türkçe dersinde başka şeylerle ilgilenirim.					
11.	Türkçe dersi olmazsa öğrencilik hayatı daha zevkli olur.					
12.	Türkçe ile ilgili daha fazla bilgi edinmek isterim.					
13.	Kelime oyunları oynamayı tercih ederim.					
14.	Türkçe dersinde öğrendiklerimi günlük hayatta doğru kullanmaya özen gösteririm.					
15.	Türkçe dersi sayesinde düşüncelerimi daha rahat ifade edebilirim.					
16.	Türkçe dersi okuma alışkanlığımı geliştirir.					

ÜRÜN DOSYASI DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ek-8

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Bu ölçek ile öğrencilerin Türkçe dersinde hazırlamış olduğu ürün dosyası değerlendirilecektir. Öğrencinin ürünün dosyasının hangi ölçütler doğrultusunda değerlendirileceği aşağıda belirtilmiştir. Bu ölçütlere bağlı kalarak öğrencilerin ürün dosyalarını değerlendiriniz.

Bu ölçeğin zamanlama boyutu ve puanlaması öğretim yılı sonunda değerlendirilmelidir.

	3	2	1	0
İÇERİK	Öğrenci, dört farklı ürünle dönem içerisinde istenen öğrenmelerin hepsini kazandığını örneklendirmiştir.	Öğrenci, üç farklı ürünle dönem içerisinde istenen öğrenmelerin hepsini kazandığını örneklendirmiştir.	Öğrenci, iki veya daha az sayıda farklı ürünle dönem içinde istenen öğrenmelerin hepsini kazandığını örneklendirmiştir.	Öğrenci, hiçbir çalışma sunmamıştır.
KENDİNİ DEĞERLENDİRME	Kendisine verilen ürün dosyası değerlendirme formundaki soruları eksiksiz olarak cevaplamıştır. Formdaki sorulara verdiği cevaplar da yeterlidir.	Kendisine verilen ürün dosyası değerlendirme formundaki soruları eksiksiz olarak cevaplamıştır. Fakat formdaki sorulara verdiği cevaplar yetersizdir.	Kendisine verilen ürün dosyası değerlendirme formundaki soruların cevaplarında eksiklikler var ve formdaki sorulara verdiği yanıtlar yetersizdir.	Kendisine verilen ürün dosyası değerlendirme formundaki soruları cevaplamamıştır.
YAZIM VE NOKTALAMA	Ürün dosyası değerlendirme formunda yazım / noktalama hatası yoktur.	Ürün dosyası değerlendirme formunda üç tane yazım / noktalama hatası vardır.	Ürün dosyası değerlendirme formunda altı tane yazım / noktalama hatası vardır.	Ürün dosyası değerlendirme formunda yedi tane yazım / noktalama hatası var.
DÜZEN	<ul style="list-style-type: none">İçindekiler sayfası vardır.Çalışmaları ve Değerlendirme formları vardır.Temiz ve düzenli bir dosyalama yapılmıştır.	Üç maddeden biri yapılmıştır.	Üç maddeden ikisi yapılmıştır.	Üç maddeden hiçbirisi yapılmamıştır.
ZAMANLAMA	Dosya zamanında getirilmiştir.		Dosya bir gün gecikmiştir.	Dosya teslim edilmemiştir.

Öğrencinin puanı nasıl hesaplanır:

$$\text{Öğrencinin Puanı} = \frac{\text{Ölçekten aldığı puan}}{15} \times 100$$

ARAŞTIRMA (PROJE) DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ek-9

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Bu dereceli puanlama anahtarı öğrencilerin araştırmalarını değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmaları (Projeleri), "Araştırma Planı", "Kaynak Toplaması", "İçerik/Bilgiyi Organize Etme", "Rapor Düzeni" boyutlarıyla değerlendirilecektir. Öğrencileriniz için uygun olanı belirleyerek puan veriniz.

	3	2	1	0	Puan
Araştırma Planı	Araştırma amacına yönelik ayrıntılı bir plan yapmış.	Araştırma amacına yönelik bir plan yapmış.	Araştırma amacına yönelik planlamada eksikler var.	Araştırma amacına yönelik plan yapmamış.	
Kaynak Toplaması (kitap, dergi, CD, İnternet, ansiklopedi, uzman kişi)	Konu ile ilgili kaynak taramasında dört farklı tür kaynaktan yararlanılmış.	Konu ile ilgili kaynak taramasında üç farklı tür kaynaktan yararlanılmış.	Konu ile ilgili kaynak taramasında iki farklı tür kaynaktan yararlanılmış.	Konu ile ilgili kaynak taramasında tek tür kaynaktan yararlanılmış.	
İçerik / Bilgiyi Organize Etme	<ul style="list-style-type: none">Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmiş.Konuyla ilgili çelişkili açıklamalar yapılmamış.Elde edilen bilgilerden anlamlı sonuç/sonuçlara ulaşılmış.	<ul style="list-style-type: none">Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmiş ama yeterli değil.Konuyla ilgili çelişkili açıklamalar yapılmamış.Elde edilen bilgilerden kabul edilebilir sonuç / sonuçlara ulaşılmış.	<ul style="list-style-type: none">Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmemiş.Konuyla ilgili çelişkili açıklamalar yapılmış.Elde edilen bilgilerden çıkarılan sonuç/ sonuçlar yetersiz.	<ul style="list-style-type: none">Konuyla ilgili öne sürülen düşünceler mantıklı gerekçelerle desteklenmemiş.Anlatımda çelişkili açıklamalar yapılmış.Elde ettiği bilgilerden sonuca / sonuçlara ulaşamamış.	
Rapor Düzeni	<ul style="list-style-type: none">Yazım kurallarına uyulmuş, noktalama imleri doğru kullanılmış.Okunaklı yazı kullanılmış.Kurallara uygun kenar boşlukları kullanılmış.Kimlik bilgileri tam olarak verilmiş.	Dört maddeden ikisi yapılmamış.	Dört maddeden üçü yapılmamış.	Dört maddeden hiçbirisi yapılmamış.	

ÖĞRETMEN KENDİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Ek-10

İşlemiş olduğunuz konularla ilgili olarak aşağıdaki formu doldurunuz.

Davranışlar	Evet	Hayır
1. Öğrencilerin dikkatini derse çekebildim.		
2. Öğrencileri hedeften haberdar edebildim.		
3. Uygun kaynak ve araç gereçleri kullandım.		
4. Konu ile ilgili ön bilgileri hatırlattım, konu ile ilişkilendirdim.		
5. Öğrencilerin motivasyonunu sağladım.		
6. Konuyu uygun yöntem ve tekniklerle işledim.		
7. Öğrencilerle etkili iletişim kurdum.		
8. Ara özetlerle konuyu pekiştirdim.		
9. Öğrencilerden karşılık aldım ve düzeltmeler yaptım.		
10. İpuçları verdim.		
11. Olumlu kazanımları pekiştirdim.		
12. Kazanımları değerlendirdim.		

3. TEMA PERFORMANS GÖREVİ DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ek-11

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Bu dereceli puanlama anahtarı, öğrencilerin performans görevlerini değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Verilen ölçütlerin hangilerinin gerçekleştiğine göre bir puan belirlenmiştir. Bu puanlar “4”, “3”, “2”, “1”, “0” şeklinde tablonun başındadır. Performans görevlerini bu ölçütlere göre puanlayınız.

4	3	2	1	0
Yazacaklarının taslağını oluşturdu. Duygu, düşünce, hayal ve izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade etti. Kağıt ve sayfa düzenine dikkat etti. Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazdı. Standart Türkçeyle yazdı. Yazım kurallarını kavrayarak uyguladı. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullandı. Şiirine konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık buldu. Yazdığı şiiri uygun görsel materyallerle destekledi.	9 ölçütten 6-8 tanesini sağladı.	9 ölçütten 4-5 tanesini sağladı.	9 ölçütten 2-3 tanesini sağladı.	9 ölçütten 0-1 tanesini sağladı.

4. TEMA PERFORMANS GÖREVİ DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ek-12

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Tarih:/...../.....

Bu dereceli puanlama anahtarı, öğrencilerin performans görevlerini değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin performans görevlerini “İçerik”, “Dil ve Anlatım”, “Sunum”, “Ses ve Beden Dilini Kullanma” boyutlarıyla değerlendireceksiniz. Her boyut için verilen ölçütlerin hangilerinin gerçekleştiğine göre bir puan belirlenmiştir. Bu puanlar “3”, “2”, “1”, “0” şeklinde tablonun başındadır. Performans görevlerini bu ölçütlere göre puanlayınız.

	3	2	1	0
İçerik Açısından Değerlendirme	☐ Konuşma konusu hakkında araştırma yaptı. ☐ Konuşmasını bir ana fikir etrafında planladı. ☐ Konuşmasında sebep-sonuç ilişkileri kurdu.	3 ölçütten 1 tanesini sağlayamadı.	3 ölçütten 2 tanesini sağlayamadı.	3 ölçütten hiçbirini sağlayamadı.
Dil ve Anlatım Açısından Değerlendirme	☐ Standart Türkçeyle konuştu. ☐ Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurdu. ☐ Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlattı.	3 ölçütten 1 tanesini sağlayamadı.	3 ölçütten 2 tanesini sağlayamadı.	3 ölçütten hiçbirini sağlayamadı.
Sunum Açısından Değerlendirme	☐ Konuşma metni hazırladı. ☐ Konuşma öncesinde konuyla ilgili açıklamalar yaptı. ☐ Konuşmasına uygun ifadelerle başladı. ☐ Konuşmasını sunarken görsel materyaller kullandı. ☐ Konuşma sırasında sorulan sorulara açık, yeterli ve doğru cevaplar verdi. ☐ Konuşmasında dikkati dağıtacak ayrıntılara girmekten kaçındı. ☐ Konuşma sırasında uygun hitap ifadeleri kullandı. ☐ Bulunduğu ortama uygun bir konuşma tutumu geliştirdi. ☐ Karşısındakilerin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuştu. ☐ Konuşmasında nezaket kurallarına uydu. ☐ Tekrara düşmeden konuştu. ☐ Konuşmasını uygun ifadelerle bitirdi. ☐ Konuşmasını belirlenen sürede bitirdi.	13 ölçütten 12-9 tanesini sağladı.	13 ölçütten 8-5 tanesini sağladı.	13 ölçütten 4 ya da 4'ten daha azını sağladı.
Ses ve Beden Dilini Kullanma Açısından Değerlendirme	☐ Konuşurken nefesini ayarladı. ☐ İşitilebilir bir sesle konuştu. ☐ Kelimeleri doğru telaffuz etti. ☐ Konuşurken gereksiz sesler çıkarmaktan kaçındı. ☐ Uygun yerlerde vurgu, tonlama ve duraklama yaptı. ☐ Sözleriyle jest ve mimiklerinin uyumuna dikkat etti. ☐ Canlandırmasında sesini kahramanı çağrıştıracak şekilde kullandı. ☐ Dinleyicilerle göz teması kurdu.	8 ölçütten 7-5 tanesini sağladı.	8 ölçütten 4-2 tanesini sağladı.	8 ölçütten 2 tanesinden daha azını sağladı.